

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

223

Vragen van het lid **Paternotte** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bericht «West funding Putin's soldiers with growing Russian fuel purchases»* (ingezonden 17 september 2024).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 9 oktober 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met de berichtgeving over de toenemende Europese import van in Turkije verwerkte Russische olie, en de analyse dat de daaruit verkregen inkomsten Rusland in staat stellen om maandelijks zo'n 6.200 soldaten te rekruteren voor haar vernietigingsoorlog in Oekraïne?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja. De data van het «Centre for Research on Energy and Clean Air» (CREA) zijn modelmatig tot stand gekomen door publiekelijk bekende scheepsbewegingen te monitoren en deze te vermenigvuldigen met een aangenomen waarde voor lading en prijs. Deze getallen kunnen pas geverifieerd worden als de officiële statistiek o.b.v. douanedata beschikbaar is.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de betrokkenheid van Europese afnemers bij deze handel de effectiviteit van Europese Unie (EU)-sancties ondermijnt en daarmee in strijd is met het Europese en Nederlandse beleid om Oekraïne te steunen in haar verzet tegen de Russische agressie?

Antwoord 2

De EU-lidstaten en G7-leden hebben de rechtstreekse import van Russische ruwe aardolie en aardolieproducten naar de EU- en G7- lidstaten middels sancties verboden.

¹ Politico, 16 september 2024, «West funding Putin's soldiers with growing Russian fuel purchases, report warns» (West funding Putin's soldiers with growing Russian fuel purchases, report warns – POLITICO)

² Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA), 17 september 2024, «Sanctions hypocrisy: G7+ imports EUR 1.8 bn of Turkish oil products made from Russian crude» (Sanctions hypocrisy: G7+ imports EUR 1.8 bn of Turkish oil products made from Russian crude – Centre for Research on Energy and Clean Air)

Daarnaast hebben zij een prijsplafond-mechanisme vastgesteld. Russische ruwe aardolie en aardolieproducten kunnen niet meer naar de EU en G7-leden, maar nog naar de wereldoliemarkt worden geëxporteerd tegen een gereduceerde prijs (max \$ 60/vat ruwe aardolie) met dienstverlening van bedrijven uit EU- en G7-lidstaten. Doel is om de Russische inkomsten te raken, terwijl tekorten op de internationale oliemarkt worden voorkomen en een opwaartse druk op de olieprijs gereduceerd. Russische ruwe aardolie en aardolieproducten verhandeld boven het prijsplafond zijn uitgesloten van Westerse dienstverlening. Dit is van invloed op de Russische inkomsten uit olie-export en daarmee de beschikbaarheid van middelen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zonder de wereldoliemarkt te verstoren. Rusland is de tweede olieproducent ter wereld na de VS en net iets groter dan Saoedi-Arabië. Rusland produceerde in augustus 10,6 miljoen vaten per dag en exporteerde hiervan 7,02 miljoen vaten per dag naar de wereldoliemarkt in de vorm van ruwe aardolie en olieproducten.³ Het eventueel wegvallen van Russische olietoevoer (op een wereldtotaal van 103,5 miljoen vaten per dag in augustus is dat bijna 7%) zou niet alleen de EU-lidstaten en G7-leden, maar ook minder kapitaalkrachtige olie-importerende derde landen treffen. Verstoringen op de wereldoliemarkt van die grootte hebben zich in het verleden nog niet voorgedaan en zouden alle historische disrupties overtreffen. Het aldus inrichten van de EU- en G7-oliesancties tegen Rusland betreft derhalve een bewuste keuze in EU- en G7-verband.

Vraag 3, 4, en 5

Hoe beoordeelt u de rol van Turkije in het faciliteren van de doorvoer en verwerking van Russische olie, en bent u bereid diplomatieke gesprekken aan te gaan met dit land om de omzeiling van sancties tegen te gaan?

Bent u bereid om er tijdens de volgende Raad Buitenlandse Zaken voor te pleiten dat deze lacune in het volgende sanctiepakket weg wordt genomen door Turkse raffinaderijen die meewerken aan deze manier van sanctieomzeiling op te nemen op de sanctielijst? Zo nee, waarom niet?

Bent u bereid te onderzoeken welke Nederlandse bedrijven afnemer zijn van de in het rapport genoemde Turkse raffinaderijen (te weten: Tupras Izmit Refinery, STAR Refinery, en Tupras Aliaga Refinery) en actie te ondernemen richting deze bedrijven? Zo ja, wilt u uw bevindingen met deze Kamer delen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3, 4, en 5

Turkse bedrijven en betrokken raffinaderijen die van oorsprong ruwe aardolieproducten inkopen, deze raffineren tot aardolieproducten en vervolgens verkopen, overtreden daarmee geen EU-sancties.

Nederlandse bedrijven importeerden voorafgaand aan de sancties al aardolieproducten vanuit Turkije.⁴ Volgens het zesde EU sanctiepakket valt bijvoorbeeld dieselimport met Turkse oorsprong buiten de reikwijdte van de sancties. In de productie van deze diesel kan voor een deel gebruik zijn gemaakt van Russische ruwe aardolie.

Invoer van aardolieproducten van Turkse oorsprong is op basis van de sanctiemaatregelen tegen Rusland dus niet verboden, ook al zou bij de productie van deze diesel ruwe aardaardolie afkomstig uit Rusland gebruikt worden. Hierbij dient te worden vermeld dat een belangrijk deel van de import van aardolieproducten niet (alleen) voor Nederland bestemd is, maar ook voor het achterland. De oorsprong van goederen waarvoor sanctiemaatregelen gelden wordt vastgesteld op basis van niet-preferentiële oorsprongsregels zoals vastgelegd in het Douanewetboek van de Unie (Verordening (EU) Nr. 952/2013). De oorsprong van het aardolieproduct hangt onder andere af van de bewerking die de gebruikte ruwe aardolie heeft ondergaan, alsook de relatieve hoeveelheden van ruwe aardolie van verschillende oorsprong die gebruikt zijn in het productieproces.

Op basis van de sanctiemaatregelen is het niet toegestaan om ruwe aardolie of aardolieproducten zoals diesel te betrekken van Russische partijen die gesanctioneerd zijn, ook niet als deze partijen vanuit andere landen actief zijn.

³ IEA Oil Market Report, 12 September 2024

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/3f0d3446-f727-4674-9443-f931987b8834?lang=en>

Economische activiteit vanuit Turkije met Rusland is reeds thema van gesprek tussen de Turkse regering en de EU c.q. EU-Lidstaten. Eenzijdig actie is niet raadzaam gezien de regels van de Europese interne markt. Indien buurlanden wel blijven importeren uit de betreffende raffinaderijen en Nederland niet, zou de onwenselijke situatie ontstaan dat dit Nederland zou verhinderen om zaken te doen met buurlanden, omdat de stromen niet te traceren zijn. Aangezien de betrokken Turkse bedrijven geen sancties schenden, acht ik een onderzoek naar Nederlandse afnemers en eventuele actie richting deze bedrijven derhalve ook niet opportuun.

Het kabinet pleit ervoor om de economische druk op Rusland verder op te blijven voeren. Voor het kabinet liggen daarbij alle opties op tafel binnen de randvoorwaarden van uitvoerbaarheid, effectiviteit en leveringszekerheid. Daarbij kan het kabinet niet ingaan op de exacte onderhandelingspositie, maar de inzet zal onder andere gericht zijn op het raken van het Russische verdienvermogen op mondiale energie- en grondstoffenmarkten, de aanpak van de schaduwvloot en het tegengaan van omzeiling.